

Zondag 5 februari

5^e zondag door het jaar

Overweging

Zojuist hoorden we Jezus tegen ons zeggen: 'Jullie zijn het Zout der aarde, jullie zijn het Licht van de wereld.' Wat een boodschap aan een kerk die steeds meer van haar kracht schijnt te verliezen. En wie ziet in de kerk nog een zichtbare stad op de berg? Hebben wij geen kerken gebouwd met loodzware muren – kerken bestemd voor de eeuwigheid - maar waarbinnen het licht langzamerhand brandt voor ons alleen? Straalt ons licht nog wel voldoende naar buiten? Hebben wij nog wel een boodschap aan onze wereld?

Zout spreekt tot de verbeelding van mensen, in allerlei tijden in allerlei culturen. Het heeft te maken met levenskracht. Ook in onze eigen taal is zout een belangrijk woord geworden. We hebben dat woord verwerkt in tal van spreekwoorden en gezegden:

Het is het zout in de pap niet waard

Op alle slakken zout leggen

Ik heb het nog nooit zo zout gegeten

Als je zout morst, kun je ruzie verwachten

En dat laatste moet u maar met een korreltje zout nemen!

Eén van de eerste dingen die je bij de tekst, die we vandaag lezen, opvalt is, dat er niet staat: jullie *moeten* als zout zijn of: jullie *moeten* je licht verspreiden in de wereld. Niet zoals in de tien geboden waar telkens staat gij zult of je moet. `hier staat: Jullie zijn het.

In de loop van de eeuwen hebben wij een heel merkwaardig beeld van de onafbeeldbare gemaakt. God was God, oneindig groot en machtig en rechtvaardig. En wij waren in zijn ogen dus maar niks, kleine mensjes en nog zondaars op de koop toe. Hoe vaak moeten we niet tijdens een eucharistieviering onze kleinheid en onze schuld belijden voordat wij ter communie gaan. Alsof we niet mogen geloven dat we bij de eerste vraag om vergeving al vergeven worden.

Jezus wil niets van die angst of verkramptheid om niet goed genoeg te zijn

In plaats daarvan begint Jezus met: Jullie ZIJN het zout van de aarde en jullie ZIJN het licht in de wereld. Met een vanzelfsprekendheid die ontspannend werkt, wordt dat gezegd. En ook wel gedurfd.

Probeer je een moment voor te stellen, wat dat voor mensen zijn geweest die voor het eerst deze wonderlijke woorden hebben gehoord. Jezus richt zich allereerst tot de kring van leerlingen, maar tegelijkertijd over hun hoofden heen tot de verzamelde menigte. Maar je kunt ook zeggen, er is een derde kring van hoorders, ook wij worden hier aangesproken.

Maar die eerste hoorders, de vroege kerk, of nog daarvoor, die binnenste kring van leerlingen. Wie zijn dat?

Niet veel die wijs waren naar menselijke maatstaven; niet veel die machtig waren of van voorname afkomst zo noemt Paulus ze. Het waren eenvoudige vissers, een tollenaar, handwerkslieden, boerenjongens, vrouwen van het volk. Dat zijn de mensen die Jezus toespreekt. En dan zegt hij tegen die wonderlijke verzameling mensen in allerlei soorten en maten: Jullie zijn het zout en het licht in de wereld.

Dat is op zich al wonderlijk genoeg. Niemand is te min om door Jezus aangesproken te worden, Daarmee wordt het meteen ook een soort profielschets van de gemeenschap van leerlingen van deze Jezus: die wordt niet bepaald door kwaliteiten en diploma's, geld of macht, maar door de vraag of je bent wat Hij zelf in je ziet: zout, dat er toe doet, smaak geeft, bederf weert; licht, dat schijnt als een baken in de nacht. Er spreekt uit die woorden van Jezus een wonderlijk vertrouwen in mensen en juist dat hebben die eenvoudige mensen toen opgepakt. Jezus spreekt ze aan, niet op hun tekort, maar op hun tegoed.

Die benadering werkt bevrijdend. Kan dat ook nog steeds vandaag zo zijn.? Hij – God zelf - ziet het in ons zitten. Wat wij zijn en wat wij betekenen, voorstellen, is niet afhankelijk van het oordeel van anderen, of van prestaties van onze kant, maar begint bij de ervaring dat er van Godswege JA gezegd wordt tegen jouw bestaan. Je mag er zijn, je hoort er bij en ook jouw aanwezigheid kan in dit leven het verschil maken. Als Zout, als Licht.

Als je wat nauwkeuriger beide beelden vergelijkt, valt op dat ze ieder een verschillende richting op wijzen. In beide gaat het om een soort werkzaamheid die er van de gemeenschap uitgaat. Maar bij het zout werkt dat heel anders dan bij het licht. Je kunt zeggen: het ene werkt in het verborgene, het andere juist in de openbaarheid. Zout, dat zie je niet. Zout werkt alleen als het opgelost wordt. Het verandert het voedsel, maar het zout zelf wordt ook veranderd als het in het voedsel wordt opgenomen. Het is dan niet meer zichtbaar. Je kunt het niet meer aanwijzen. Het dringt overal in door en is tegelijk zelf nergens meer te vinden. Maar je proeft het verschil.

Bij het beeld van het licht gaat het uiteraard om de zichtbaarheid. Je steekt geen licht aan, om het meteen weer te doven. Integendeel. Een lamp moet hoog staan, op een standaard, zodat het zoveel en zo lang als mogelijk zijn licht kan verspreiden. Dat is nogal logisch.

Beide beelden slaan misschien wel op twee verschillende typen mensen:

Je hebt mensen die treden graag en makkelijk op de voorgrond. Die laten hun licht schijnen. Mensen die visueel goed zichtbaar zijn. En je hebt mensen, ach, die opereren liever op de achtergrond. 'Laat mij maar m'n gang gaan'. Mensen die ondertussen van alles doen, wat maar door weinigen wordt geweten. eenvoudig, maar wel uiterst trouw en vasthoudend. Zonder al te grote pretenties.

In en door onze gemeenschap gebeurt er van alles. Een goed deel is zichtbaar, maar er gebeurt ook heel veel in het verborgene. De twee beelden vullen elkaar aan. Met elkaar vormen ze de binnen- en de buitenkant van onze gemeenschap in deze wereld. Het verbindende tussen die twee is de werkzaamheid – je wil als gemeenschap in deze wereld het verschil maken. De vraag is natuurlijk, hoe doe je dat?

Jesaja zegt dat heel duidelijk: deel uw brood met de hongerigen, neem de dakloze zwervers op in uw huis, kleed de naakten die jij ziet en keer u niet af van uw medemensen, vermijd onderdrukking en dreigende vingers en kwaadsprekerij, of simpel gezegd, behandel je medemens zoals jezelf behandeld zou willen worden, en dan bidden tot de Heer. Bij wijze van spreken eerst actie voeren voor de voedselbank en dan samen vieren.

Het bevrijdende is dat Jezus ons zegt dat we al zijn wat we moeten worden. Jullie zijn het. Jullie maken het verschil. Dat geeft ruimte, werkt bevrijdend. We kunnen het. Waarom zouden we het dan niet willen? AMEN

Astrid Veldhuis